

**Ομιλία του Απερχόμενου Προέδρου ΣΕΤΕ, κ. Γιάννη Παράσχη
στην Ανοικτή Συνεδρίαση της 34^{ης} Τακτικής Γενικής Συνέλευσης**

Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,
Κυρία Υπουργέ,
Κυρίες και κύριοι Υπουργοί,
Αγαπητή κυρία Σμπώκου,
Αγαπητά Μέλη του ΣΕΤΕ,
Κυρίες και κύριοι,
Φίλες και φίλοι του ελληνικού τουρισμού,

Σας καλωσορίζω στη σημερινή Ανοικτή Συνεδρίαση της 34ης Τακτικής Γενικής Συνέλευσης του ΣΕΤΕ. Η παρουσία σας σήμερα εδώ κύριε Πρωθυπουργέ, κυρία Υπουργέ, έχει ιδιαίτερη σημασία για τον Σύνδεσμο, αλλά και για το σύνολο του τουριστικού τομέα. Αποτελεί αναγνώριση του κεντρικού ρόλου που διαδραματίζει ο τουρισμός στην ελληνική οικονομία, στην απασχόληση, και στην περιφερειακή ανάπτυξη, ιδιαίτερα σε ευαίσθητες περιοχές της χώρας.

Ο ρόλος αυτός αποτυπώνεται, σε εισόδημα, σε επενδύσεις, σε θέσεις εργασίας, σε δημόσια έσοδα, σε χιλιάδες μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις που λειτουργούν σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Αποτυπώνεται, όμως, και σε κάτι βαθύτερο: στην ικανότητα του τουρισμού να ενισχύει την εξωστρέφεια της χώρας και να διαμορφώνει μια ισχυρή, αναγνωρίσιμη εικόνα της Ελλάδας διεθνώς. Αυτό που αποκαλούμε BRAND Ελλάδα και το οποίο είδαμε να ενισχύεται σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Γι' αυτό και έχει σημασία να μιλάμε για τον τουρισμό ως έναν από τους κεντρικούς πυλώνες του παραγωγικού μοντέλου της χώρας. Ως έναν από τους βασικούς μηχανισμούς παραγωγής εισοδήματος, περιφερειακής συνοχής και διεθνούς ισχύος της χώρας.

Τα τρία τελευταία χρόνια ο ελληνικός τουρισμός κατέγραψε τις καλύτερες επιδόσεις του ιστορικά, τόσο στις αφίξεις όσο και στις εισπράξεις, ξεπερνώντας κατά πολύ τον ευρωπαϊκό ρυθμό ανάκαμψης μετά την πανδημία.

Το 2025 επιβεβαίωσε αυτή τη δυναμική αποτελώντας πλέον το νέο έτος ορόσημο. Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις διαμορφώθηκαν στα 23,6 δισεκατομμύρια ευρώ και οι διεθνείς αφίξεις έφτασαν τα 43,3 εκατομμύρια. Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι η ετήσια αύξηση των εσόδων κατά 9,8% ήταν υψηλότερη από την αύξηση των αφίξεων κατά 5,6%. Αυτό δείχνει κάτι ουσιαστικό: ότι σε ονομαστικές τιμές αρχίζει να αποτυπώνεται μια μεταστροφή προς ένα πιο ποιοτικό και πιο παραγωγικό τουριστικό μοντέλο. Ταυτόχρονα, όμως, αυτές οι επιδόσεις δεν πρέπει να οδηγούν σε εφησυχασμό. Όσο μεγαλύτερη γίνεται η επιτυχία του ελληνικού τουρισμού, τόσο μεγαλύτερη γίνεται και η ευθύνη να τη διαχειριστούμε σωστά. Ιδίως σήμερα, σε ένα διεθνές περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από γεωπολιτική αστάθεια, αλληπάλληλες ενεργειακές κρίσεις από το 2022 και μετά, ανααιμική ανάπτυξη στην Ευρώπη και πληθωριστικές πιέσεις που αλλοιώνουν το διαθέσιμο εισόδημα και τη διάθεση για ταξίδι στις κύριες αγορές μας καθώς και την κλιματική κρίση με έντονο το αποτύπωμά της και στη Μεσόγειο. Αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου, το βασικό διακύβευμα της περιόδου που ανοίγεται μπροστά μας: να μην επαναπαυθούμε σε επιτεύγματα, να μην θεωρήσουμε την επιτυχία δεδομένη, αλλά με ένα ΝΕΟ σχέδιο, ανθεκτικότητα και προσαρμογή να τη μετατρέψουμε σε πιο ποιοτική, πιο παραγωγική και διατηρήσιμη αξία για την οικονομία, την κοινωνία και τους προορισμούς.

Κυρίες και κύριοι,
Η σημερινή Γενική Συνέλευση έχει για εμένα και έναν προσωπικό χαρακτήρα, καθώς είναι η τελευταία Ανοικτή Γενική Συνέλευση στην οποία απευθύνομαι ως Πρόεδρος του ΣΕΤΕ. Θα ήθελα όμως να τοποθετήσω αυτή τη

στιγμή εκεί που πραγματικά ανήκει. Δεν είναι η ολοκλήρωση ενός προσωπικού κύκλου. Είναι μια θεσμική στιγμή συνέχειας. Ο ΣΕΤΕ δεν ταυτίζεται με κανένα πρόσωπο. Η δύναμή του βρίσκεται στη συλλογικότητα, στην εκπροσώπηση των μελών του, στη γνώση που συσσωρεύει, στη συνέχεια, και στην ικανότητά του να λειτουργεί ως σοβαρός κοινωνικός εταίρος. Ως χώρα έχουμε έναν από τους ελάχιστους συνδέσμους διεθνώς ο οποίος εκπροσωπεί το σύνολο της τουριστικής επιχειρηματικότητας. Αυτό από μόνο του αποτελεί επίτευγμα.

Όταν ανέλαβα την Προεδρία το 2023, μετά από μια δύσκολη αλλά ιδιαίτερα επιτυχημένη θητεία του Γιάννη Ρέτσου, ο ελληνικός τουρισμός είχε μόλις αφήσει πίσω του τη μεγαλύτερη κρίση που γνώρισε ο κλάδος. Η πανδημία είχε αλλάξει τη ζήτηση, τη λειτουργία των επιχειρήσεων, την αγορά εργασίας, τη σχέση του τουρισμού με την κοινωνία και την Πολιτεία. Την ίδια στιγμή, όμως, μετά από μια επιτυχημένη διαχείριση των προκλήσεων υπό την δική σας καθοδήγηση κύριε Πρωθυπουργέ, η χώρα έμπαινε σε μια νέα φάση ισχυρής δυναμικής. Οι αφίξεις και τα έσοδα ανέκαμπταν, οι επενδύσεις ενισχύονταν, το ενδιαφέρον για την Ελλάδα μεγάλωνε και ο δημόσιος διάλογος μπορούσε πλέον να μετακινηθεί από την ανάγκη ανάκαμψης στο ερώτημα της επόμενης ημέρας.

Αυτή ήταν, για εμένα, η ουσία της τελευταίας τριετίας, πέραν από αφίξεις και εισπράξεις να μετακινηθεί η συζήτηση από το ΠΟΣΟ μεγαλώνει ο τουρισμός στο ΠΩΣ μεγαλώνει.

Στην προσπάθεια αυτή ο ΣΕΤΕ εστίασε τις δράσεις και τις διεκδικήσεις του σε πέντε βασικούς άξονες: στα ζητήματα ανταγωνιστικότητας και επενδύσεων, τις υποδομές, την ανάγκη για οργανωμένη διαχείριση προορισμών, την νέα πραγματικότητα στην αγορά εργασίας και φυσικά τα ζητήματα της βιωσιμότητας. Οι άξονες αυτοί λειτούργησαν ως ένας πρακτικός τρόπος να οργανώσουμε τις προτεραιότητες του τομέα. Ειδικότερα στο θέμα της βιωσιμότητας δώσαμε ιδιαίτερη έμφαση σε αυτή τη τριετία. Η πρωτοβουλία METRON Sustainable Tourism, σχεδιάστηκε για να περάσει ο τομέας από τη γενική συζήτηση περί βιωσιμότητας σε πρακτικά εργαλεία αυτορρύθμισης για τις επιχειρήσεις. Η βιωσιμότητα δεν μπορεί να μένει σε επίπεδο διακηρύξεων. Χρειάζεται μεθοδολογία, και σταδιακή ενσωμάτωση στην καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων και ειδικότερα των μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων. Για την Ελλάδα, η βιωσιμότητα είναι όρος ανταγωνιστικότητας. Το τουριστικό μας προϊόν στηρίζεται στο φυσικό περιβάλλον, στον πολιτισμό, στην αυθεντικότητα των προορισμών και στη σχέση με τις τοπικές κοινωνίες. Αν αυτά προστατευθούν, δεν προστατεύεται μόνο η ποιότητα ζωής των κατοίκων. Προστατεύεται και η ίδια η οικονομική αξία του ελληνικού τουρισμού.

Παράλληλα, μέσα από το ΙΝΣΕΤΕ συνεχίσαμε να επενδύουμε στην εκπαίδευση του κόσμου του τουρισμού, αλλά και στην γνώση, στα δεδομένα και στην τεκμηρίωση. Ο τουρισμός έχει ανάγκη από σοβαρό δημόσιο διάλογο, βασισμένο σε στοιχεία και όχι σε εντυπώσεις. Στην κατεύθυνση αυτή ο ρόλος και η αναγνώριση της αξίας του ΙΝΣΕΤΕ είναι καταλυτικοί παράγοντες. Και μέσα από τη Marketing Greece συνεχίσαμε να στηρίζουμε την εικόνα του ελληνικού τουρισμού, την ανάδειξη των προορισμών και τη συνολική αξία του brand Ελλάδα ενσωματώνοντας και τις πιο πρόσφατες ψηφιακές τάσεις που συνδέονται με την τεχνητή νοημοσύνη.

Αυτό το έργο της σύγχρονης προβολής, της τεκμηρίωσης και της γνώσης είναι κρίσιμο, ιδίως σε μια περίοδο όπου ο τουρισμός βρίσκεται συχνά ανάμεσα σε δύο αντίθετες αναγνώσεις. Από τη μία αναγνωρίζεται η τεράστια συμβολή του στην οικονομία, στην απασχόληση, στις επενδύσεις και στην περιφέρεια. Από την άλλη, αναδεικνύονται υπαρκτά ζητήματα πίεσης σε προορισμούς, στέγης, υποδομών και περιβαλλοντικής επιβάρυνσης.

Στη διαδρομή αυτή υπήρξε ουσιαστική συνεργασία με την κυβέρνηση, με τα αρμόδια Υπουργεία και ειδικά με το Υπουργείο Τουρισμού και την Υπουργό, κυρία Όλγα Κεφαλογιάννη. Σε αρκετά πεδία έγιναν σημαντικά βήματα: Για την αγορά εργασίας η υπογραφή της κοινωνικής συμφωνίας μεταξύ κοινωνικών εταίρων και πολιτείας για τις κλαδικές συλλογικές συμβάσεις αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο. Το βελτιωμένο πλαίσιο για την φορολογική αντιμετώπιση αλλά και τις λειτουργικές προδιαγραφές των βραχυχρόνιων μισθώσεων ήταν

πρωτοβουλίες στην σωστή κατεύθυνση. Σε άλλα, κρίσιμα ζητήματα παραμένουν σοβαρές εκκρεμότητες. Οι δημόσιες υποδομές σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούν να ακολουθήσουν τους ρυθμούς των ιδιωτικών επενδύσεων και τις απαιτήσεις των τουριστικών ροών. Το βιώσαμε πρόσφατα σε ζητήματα που συνδέονται με την διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας αλλά και στις λιμενικές υποδομές της Σαντορίνης το 2025. Ο ΦΠΑ παραμένει υψηλός σε σχέση με ανταγωνιστές, ενώ η αξιοποίηση του τέλους ανθεκτικότητας προς όφελος τουριστικών υποδομών και προορισμών παραμένει ζητούμενο. Η πρόσβαση των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικά εργαλεία για την ποιοτική και περιβαλλοντική τους αναβάθμιση εξακολουθούν να είναι ζητήματα πρώτης γραμμής.

Και φυσικά θα επαναλάβω για πολλοστή φορά ότι ως ΣΕΤΕ θεωρούμε την θεσμοθέτηση του Ειδικού Χωροταξικού για τον Τουρισμό ύψιστης σημασίας και προϋπόθεση για τη διαμόρφωση ενός προβλέψιμου πλαισίου για επενδύσεις και ανάπτυξη με ασφάλεια δικαίου. Ελπίζουμε ότι οι προβληματισμοί μας και οι τεκμηριωμένες προτάσεις μας αναφορικά με το τελευταίο σχέδιο της ΚΥΑ το οποίο περιλαμβάνει σημαντικές τροποποιήσεις σε σχέση με το σχέδιο του 2024, θα συζητηθούν και θα ληφθούν σοβαρά υπόψη στην σύντομη εναπομείνασα περίοδο διαβούλευσης προς όφελος μιας περιβαλλοντικά και κοινωνικά φιλικής αλλά και ταυτόχρονα οικονομικά βιώσιμης ανάπτυξης.

Κυρίες και κύριοι,

Όπως στο Ειδικό Χωροταξικό του Τουρισμού και σε μια σειρά από άλλα ζητήματα είναι φυσικό να υπάρχουν διεκδικήσεις και αποκλίνουσες απόψεις. Το σημαντικό, όμως, είναι ότι ο διάλογος γίνεται πλέον σε μια πιο ώριμη και κοινή βάση. Εκτιμούμε ότι υπάρχει πολύ μεγαλύτερη σύγκλιση ανάμεσα στη στρατηγική αντίληψη της Πολιτείας, του ΣΕΤΕ αλλά και άλλων σημαντικών διαμορφωτών της κοινής γνώμης, αναφορικά με το αφήγημα του ελληνικού τουρισμού. Οι απόψεις περί υπερτουρισμού και άλλα νοσταλγικά αφηγήματα προηγούμενων ετών, ή η συζήτηση για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας έχουν μπει στην σωστή τους διάσταση. Αυτή η σύγκλιση είναι πολύτιμη. Και πρέπει να αξιοποιηθεί. Ταυτόχρονα, μελέτες και εκτιμήσεις για την πορεία του τουρισμού οι οποίες εκπονήθηκαν την τελευταία δεκαετία έχουν ξεπεραστεί από την πραγματικότητα και τις εντυπωσιακές πρόσφατες επιδόσεις του κλάδου.

Ο ΣΕΤΕ είναι έτοιμος να συμβάλει ενεργά, με τεκμηρίωση, εμπειρία αγοράς και θεσμική σοβαρότητα, σε συνεργασία με την πολιτεία στη χάραξη της απαιτούμενης στρατηγικής της επόμενης ημέρας για την εκπόνηση ενός Master Plan Ελληνικός Τουρισμός – 2040. Γιατί το στρατηγικό μας αφήγημα για την επόμενη ημέρα είναι απαραίτητο και δεν μπορεί να είναι υπόθεση ενός μόνο φορέα. Απαιτεί συντονισμό, συνέργειες του δημόσιου και του ιδιωτικού και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Αυτός θεωρούμε είναι ο δρόμος της επόμενης μέρας για μια ώριμη τουριστική χώρα.

Την ευθύνη σε ΑΥΤΗ την επόμενη ημέρα για τον ΣΕΤΕ και την εκπροσώπηση της τουριστικής επιχειρηματικότητας αναλαμβάνει σήμερα η Αγάπη Σμπώκου.

Αγαπητή Αγάπη,

Παραλαμβάνεις έναν Σύνδεσμο ώριμο, ισχυρό και θεσμικά παρόντα. Έναν Σύνδεσμο που έχει αποδείξει ότι μπορεί να συνθέτει, να τεκμηριώνει και να εκπροσωπεί το σύνολο του τουριστικού οικοσυστήματος. Παραλαμβάνεις παράλληλα και μια απαιτητική ατζέντα. Είμαι βέβαιος ότι το νέο Διοικητικό Συμβούλιο και εσύ προσωπικά θα την υπηρετήσετε με επιτυχία, με τον δικό σου τρόπο, τη δική σου προσωπική σφραγίδα. Με γνώση της αγοράς, με εμπειρία, με ενσυναίσθηση, με διάθεση συνεργασίας και με βαθιά κατανόηση του τι σημαίνει ελληνικός τουρισμός και ειδικότερα τι σημαίνουν οι άνθρωποί του, οι εργαζόμενοι οι οποίοι είναι η ψυχή της ελληνικής φιλοξενίας. Και είμαι επίσης βέβαιος ότι ο ΣΕΤΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, η Marketing Greece, οι κλαδικές ενώσεις, τα Μέλη μας και οι άνθρωποι του τουρισμού θα σταθούν δίπλα σου.

Γιατί η δύναμη του ΣΕΤΕ ήταν πάντα η συνοχή και η συνέχεια. Και η συνέχεια αυτή σήμερα περνά σε πολύ ικανά χέρια. Σου εύχομαι από καρδιάς κάθε επιτυχία.

Κλείνοντας, θέλω να ευχαριστήσω τα Μέλη του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου, τις κλαδικές ενώσεις, τα Μέλη του Συνδέσμου και τους στρατηγικούς μας εταίρους. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω όλους τους ανθρώπους του ΣΕΤΕ, του ΙΝΣΕΤΕ και της Marketing Greece για την εξαιρετική δουλειά και τη στήριξή τους στην κοινή μας πορεία. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στους δύο προέδρους Γιώργο Βερνίκο του ΙΝΣΕΤΕ και Ιωάννα Δρέττα της Marketing Greece που μοιράστηκαν μαζί μου την ευθύνη της διακυβέρνησης του ομίλου του ΣΕΤΕ. Η δουλειά που έγινε αυτά τα χρόνια ήταν συλλογική. Και η αξία της συλλογικής δουλειάς είναι ότι δεν εξαντλείται σε πρόσωπα. Αυτό, τελικά, είναι και το ουσιαστικό νόημα μιας θητείας: να αφήνεις πίσω σου έναν οργανισμό ώριμο, συγκροτημένο και έτοιμο να ανταποκριθεί στις επόμενες προκλήσεις.

Με τα συγχαρητήριά μου για την εκλογή, εύχομαι στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο και σε ολόκληρο τον ελληνικό τουρισμό καλή δύναμη, καλή συνέχεια και μια δημιουργική νέα περίοδο.

Σας ευχαριστώ θερμά.

Γιάννης Παράσχης
Απερχόμενος Πρόεδρος ΣΕΤΕ